

กลยุทธ์สารในรายการโทรทัศน์เพื่อรณรงค์ขยะแยกประเภท

นายโกวิท สว่างวารีสกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-639-713-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

MESSAGE STRATEGY OF TV PROGRAMME FOR
THE GARBAGE SEGREGATION CAMPAIGN

Mr. Kowit Sawangvareesakul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Mass Communication

Department of Mass Communication

Graduate school

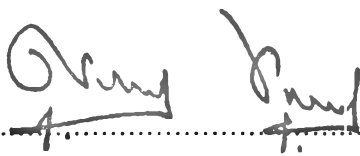
Chulalongkorn University

Academic Year 1998

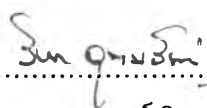
ISBN 974-639-713-3

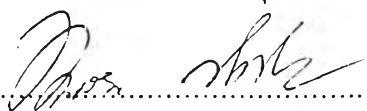
หัวข้อวิทยานิพนธ์ กลยุทธ์สารในรายการโทรทัศน์เพื่อรณรงค์ขยะแยกประเภท
โดย นายโกวิท สว่างวารีสกุล
ภาควิชา การสื่อสารมวลชน (นอกเวลาราชการ) คณะนิเทศศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญเรือน กิติวัฒน์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุภาวัฒน์ ชูดีวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วิภา อุตมฉันท)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญเรือน กิติวัฒน์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปนัดดา ชนสถิตย)

โกวิท สว่างวารีสกุล : กลยุทธ์สารในรายการโทรทัศน์เพื่อรณรงค์ขยะแยกประเภท
(Message Strategy of TV Programs for The Garbage Segregation Campaign)

อ. ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญเรือน กิติวัฒน์ , 153 หน้า. ISBN 974-639-713-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาของกระบวนการใช้กลยุทธ์สารผ่านรายการโทรทัศน์เพื่อการรณรงค์
ขยะแยกประเภท และศึกษาลักษณะเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอผ่านรายการโทรทัศน์โดยการเลือกรายการโทรทัศน์ "คิด
เป็นใช้เป็น" จำนวน 182 ตอน และรายการ "ขบวนการคุณสะอาด" จำนวน 238 ตอน ในระหว่างปี พ.ศ. 2539

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

รายการ "คิดเป็น ใช้เป็น" และรายการ "ขบวนการคุณสะอาด" เป็นรายการสารคดีโทรทัศน์ขนาดสั้น เสนอ
ประเด็นเนื้อหาได้เพียงตอนละ 1 ประเด็น โดยใช้กลยุทธ์สารที่สอดคล้องกับแนวความคิดการตลาดเพื่อสังคม กล่าวคือ ราย
การ "คิดเป็น ใช้เป็น" จะมีกลุ่มเป้าหมายสื่อสารมวลชนโดยกว้าง เนื้อหาครอบคลุมกระบวนการแยกขยะก่อนทิ้ง การนำขยะ
มารีไซเคิล การประดิษฐ์สิ่งของจากขยะ บทบาทของภาครัฐ เอกชนและประชาชนในการแก้ไขปัญหาขยะ นำเสนอด้วย
ท่วงทำนองที่สั้น กระชับ ตรงเข้าประเด็น ใช้พิธีกรที่มีบุคลิกน่าเชื่อถือ ชี้แจงข้อมูลและเหตุผลเพื่อเป็นแรงจูงใจ ขณะเดียวกัน
ได้พยายามประชาสัมพันธ์สร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่องค์กรในด้านการรณรงค์สิ่งแวดล้อมไปพร้อม ๆ กับการปรับทัศนคติของ
ประชาชนที่ยังมีภาพลบกับผลิตภัณฑ์พลาสติกให้กลับมาเห็นว่า พลาสติกช่วยลดการใช้ทรัพยากรป่าไม้ และสามารถนำมารี
ไซเคิลได้ใหม่อีกด้วย

ส่วนรายการ "ขบวนการคุณสะอาด" มีผู้ชมกลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กประถมวัย ดังนั้นการออกแบบสารจึงไม่
ซับซ้อน เน้นเนื้อหาการนำสิ่งของเหลือทิ้งกลับมาประดิษฐ์สิ่งของใช้ใหม่มากกว่าเนื้อหาด้านอื่น ๆ และเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับ
การนำขยะมารีไซเคิลหมุนเวียนไปตามประเภทวัสดุขยะ มีการนำรูปแบบละครมาผสม ใช้ตัวการ์ตูน "คุณสะอาด" มาแสดง
ร่วมกับพิธีกรเด็ก เชื่อมโยงประเด็นเนื้อหาโดยผ่านบทสนทนาอย่างเป็นกันเอง โดยใช้แรงจูงใจด้วยสิ่งเร้าประเภทอารมณ์ขัน
เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลินในการชมรายการ

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน
ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิสิต วิภา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา วิภา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

3970159328 : MAJOR MASS COMMUNICATIONS

KEY WORD: MESSAGE STRATEGY/TV PROGRAMS/THE GARBAGE SEGREGATION CAMPAIGN
KOWIT SAWANGVAREESAKUL: MESSAGE STRATEGY OF TV PROGRAMS FOR THE
GARBAGE SEGREGATION CAMPAIGN. THESIS ADVISOR: ASSIST. PROF.
KWANRUEN KITIWATANA 153 PP. ISBN 974-639-713-3

The purposes of this research are to study the process of the usage of the message strategic through the television medium for the promotion of the garbage segregation program and also to study the contents and method of presentation through the television medium based on the 182 televised parts of the program: "Kid Pen Chai Pen", and based also on the 238 televised parts of the program "Kabuangarn Khun Sa-ad", which were aired during 1996.

Results of the research

1.The "Kid Pen Chai Pen" and the "Kabuangarn Khun Sa-ad" programs are short television features programs which can only present one topic/subject matter in one airing. The strategic way of message transmission was in accordance with social marketing, that is to say the programs "Kid Pen Chai Pen's target group is the general public audience. The context of aired sessions cover the process of garbage segregation, recycling, inventing or producing things from discarded materials, the roles of the public and private sectors and people in general in the resolution of the garbage problems. The presentation methodology is short, concise, and clear to the point. The programs employ well-known Mcs with a creditable personality to present the information and reasoning as incentives for the programs. At the same time, an attempt was made to publicize and promote the organization's good image in the promotion of environmental preservation together with an attempt to realise the people's negative thoughts on plastic products towards the idea that plastics do contribute towards the lesser use of the trees and that plastics can be recycled.

2.The "Kabuangarn Khun Sa-ad" program's target group are the children of early elementary school ages, therefore the design of the message was not complicated and focused mainly upon the usage of discarded materials for the invention of new and useful products. The program also promoted recycling of many categories of discarded materials. The program also employed dramatization and the use of "Khun Sa-ad's animation, as a cartoon character, together with children Mcs, and to attempt to correlate the desired contexts through the use of informal dialogues and humor to create enjoyment in the viewing of the programs.

ภาควิชา..... การสื่อสารมวลชน
สาขาวิชา..... การสื่อสารมวลชน
ปีการศึกษา..... 2541

ลายมือชื่อนิสิต..... วิภาณี
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... วิภาณี
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่งของผศ. ชวัญ เรือน กิติวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการวิจัยด้วยดีตลอด จึงขอขอบพระคุณ ณ ที่นี้ด้วย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์ข้อมูลจากบริษัท ปีโตรเคมีแห่งชาติ จำกัด (มหาชน) เป็นอย่างยิ่ง และการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาในการให้ความสะดวกในการค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอพระคุณ บิดา มารดาที่ให้กำลังใจต่อการศึกษาเสมอมา และที่ลืมไม่ได้คือ พี่ๆน้องๆ และเพื่อนร่วมงานที่ช่วยเหลือในด้านต่างๆ ในการทำงานวิจัยชิ้นนี้

โกวิท สว่างวารีสกุล

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ	
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 ปัญหานำวิจัย.....	4
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.5 นิยามศัพท์.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2 แนวความคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 การสื่อสารการตลาดเพื่อสังคม	7
2.2 การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมกรณีวิกฤตการณ์ขยะพลาสติก	17
3 ระเบียบวิธีวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	21
3.1 แหล่งที่มาของข้อมูล.....	21
3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	22
3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	23
3.4 การนำเสนอข้อมูล.....	23
4 ความเป็นมาโครงการรณรงค์แยกขยะและกลยุทธ์การสื่อความหมาย.....	24
4.1 ความเป็นมารายการ"คิดเป็น ใช้เป็น"	28
4.2 ความเป็นมารายการ"ขบวนการคุณสะอาด"	31
5 กลยุทธ์สารในรายการโทรทัศน์เพื่อรณรงค์ขยะแยกประเภท.....	34
6 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	48
รายการอ้างอิง	50
ภาคผนวก	51
บทโทรทัศน์รายการ"คิดเป็น ใช้เป็น"ปี 2539	52
บทโทรทัศน์รายการ"ขบวนการคุณสะอาด"ปี 2539	63
รายการ"คิดเป็น ใช้เป็น"ที่ออกอากาศภายในปี 2539	104
รายการ"ขบวนการคุณสะอาด"ที่ออกอากาศภายในปี 2539	116

ผลการวิจัยการรับรู้และทัศนคติที่มีต่อรายการคิดเป็น ใช้เป็นกับเอ็นพีซี	127
รายงานการสำรวจความคิดเห็น รายการ"ขบวนการคุณสะอาด" 2539	148
ประวัติผู้วิจัย.....	152